

Gij nu

Griet Op de Beeck

Gij nu

2016 Prometheus Amsterdam

© 2016 Griet Op de Beeck

Omslagontwerp Bart van den Tooren

Foto omslag Vee Speers, Untitled #15 uit *The Birthday Party*, 2007

Foto auteur Koen Broos

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 2935 4

omdat wij niet mogen vergeten wat we weten

‘Perhaps it does us good to have a fall every now and then. As long as we don’t break.’

J.M. Coetzee, *Boyhood*

‘It’s so terrible to ask for anything ever. We wish we were something that needed nothing, like paint. But even paint needs repainting.’

Miranda July, *No One Belongs Here More Than You*

er moet betere ellende
bestaan dan deze zei ze
en ze lachte

EEN

‘Er moet betere ellende bestaan dan deze,’ zei ze, en ze lachte. Marcel kon er de humor niet van inzien. Colette was degene die al twintig jaar zeurde om een cruise. Hij had altijd stil verzet gepleegd, maar nu hadden hun drie kinderen deze reis geboekt als cadeau voor hun vijftigste huwelijksdag, en was er dus geen ontkomen meer aan. Hun jongste dochter had met glimmende ogen uit de folder zitten voorlezen: een vijfsterrenschip, genoemd naar een koningin, met tweënzestig hutten en vier suites, een groot restaurant, een luxe lounge, een bar, een discotheek, een cadeauwinkel, een minigym, een wasserette, een bibliotheek met *reading room*, een zwembad met bar en grote zonneterrassen. En, o ja, er was in hun arrangement vierentwintig uur per dag gratis champagne. Elke nieuwe toevoeging had hem nog wat droefgeestiger gestemd. En hoe dichter de datum van afreis kwam, hoe hartstochtelijker hij ertegen op had gezien. Maar nu ze er eenmaal waren, deed hij zijn best om zich zo glimlachend mogelijk te schikken in zijn lot. Wat waren twee weken als je al eenentachtig jaar achter de rug had, tenslotte? En wat was er anders, in dit leven, dan je best doen? Hij deed het al zolang hij zich kon herinneren. Van toen hij probeerde de liefde te winnen van zijn moeilijk te vermurwen juf in het tweede leerjaar, het was hem nooit gelukt.

En toch had juist Colette commentaar. Het was al begonnen toen ze nog maar net arriveerden: dat er wel heel veel tapijt gebruikt was, overal, en dat ze niet wilde weten wat voor vuiligheid daar allemaal in kroop die geen stofzuiger er ooit nog uit zou krijgen. Dat het schilderij in hun kajuit evenveel met kunst te maken had als haar gebit met echte tanden. En dat ze nog liever ter plekke zand at dan naar de muzikale revue te moeten die 's avonds geprogrammeerd stond.

En nu liet ze zich zelfs gaan terwijl de ober erbij stond. Ook al begreep die vriendelijke man niet wat ze had gezegd, haar gezicht sprak eeuwig boekdelen. Onkreukbaar herhaalde de ober in voorzichtig Engels, dit keer met iets joligs in de stem, alsof hij iets leuks te melden had, dat er helaas geen tafels voor twee meer beschikbaar waren. Zonder een volgende reactie van Colette af te wachten, draaide hij zich om en liep in de richting van de grote tafels die centraal in het restaurant stonden. Zonder te fluisteren zei Marcel's vrouw: 'Let op, nu gaan ze ons ook nog bij de bejaarden pleuren.' Ze naderden een tafel voor tien, waar al zes gasten zaten, en zijn vrouw kreeg, zoals meestal, gelijk: allemaal verkreukelde koppen.

In principe had Marcel niks tegen oudjes, alleen was het zo jammer dat ze altijd over vroeger wilden praten, en als je echt pech had: over de oorlog. Nog erger waren de details over kinderen en kleinkinderen die je nooit zou ontmoeten, en de omstandige verslagen van fysieke kwalen. Hoeveel senioren hij al tot in de groezelige details hun moeizame stoelgang had horen toelichten, of de complicaties na hun prostaatoperatie, hij werd er wee van in zijn maag als hij eraan terugdacht. Alsof op een bepaalde leeftijd samen met vlotte erecties, haar en wat centimeters ook alle schaamte zomaar verdwijnt. Toegegeven, objectief hadden zij ook hun leeftijd, maar zij waren in hun hoofd nooit ouder geworden dan een jaar of vijfendertig, en dat merkte je in alles, vond hij. Hij deed nog elke dag zijn yogaoefeningen en als het weer een beetje meezat,

ging hij joggen. Respect voor de tempel, noemde hij dat lacherig als hij dan bezweet en edelmoedig naar adem happend thuis kwam, in de stiekeme hoop dat zijn elf jaar jongere vrouw zijn inspanningen zou waarderen.

De ober schoof een stoel naar achter, uit beleefdheid moest Colette wel plaatsnemen, al had zij vast liever mogen kiezen naast wie ze ging zitten. De ober stelde de drie andere echtparen voor alsof het vrienden van jaren waren: Arie en Jacobien, Thijmen en Nelleke, Gilbert en Simonne. De ober sprak de namen verontschuldigend uit, omdat hij wist dat het vast niet helemaal juist klonk zo, waarop Arie wat pedant zei: 'Much better already, much better.' Marcel en Colette schudden handen, forceerden wat ogenschijnlijk vreugde bij het treffen van dit gezelschap, en daar zaten ze dan: vier Nederlanders en vier Belgen, verenigd op de Nijl.

'Naar ik hoor is het eten op cruises van deze maatschappij voortreffelijk,' zei Nelleke, die vast iemand was die maar moeilijk de stilte kon verdragen. Al van bij het eerste woord zat Jacobien instemmend te knikken, en ze begon toen kirrend een verhaal over hun reis naar Toscane, en wat zij toch allemaal aan gastronomisch genot... Marcel stopte met luisteren. Nog los van het verhaal dat hem al op voorhand geen lor interesseerde, bleek Jacobien op haar kin en wangen haar te hebben staan, een wirwarretje van haren van pakweg een centimeter, beetje slordig ingeplant, zoals een man zou hebben met zielig weinig baardgroei die zich een week of drie niet had geschoren. En de haren waren ook nog donker, in tegenstelling tot die op haar hoofd. Sommige mensen hebben dubbel pech. Hoe minder hij ernaar wou kijken, hoe meer zijn blik er naartoe werd gezogen, en net zij zat pal tegenover hem, tijdens de maaltijd. Terwijl Marcel manieren zocht om zijn appetijt niet helemaal te verliezen, vroeg Gilbert hem of zij ook van plan waren om naar de muzikale revue te gaan, straks.

In gedachten zuchtte Marcel, hij was te goed opgevoed om het

ook daadwerkelijk te doen. Gilbert weidde uit over de prachtige shows die zij vorig jaar in Las Vegas nog hadden meegepikt, daarop leunde Marcel wat meer naar Colette, aan de praat met Thijmen. Hij rondde net zijn beleefde zin af, en toen hoorde Marcel zijn vrouw met dat uitgestreken gezicht van haar antwoorden: ‘Zullen we anders een echt gesprek voeren? Daar hebben we misschien nog wat aan.’ Marcel moest er in stilte om lachen. Dat was een van de redenen waarom hij van haar hield, dat boude nooit naar woorden hoeven zoeken van haar, die wat brutale charme die haar met ongeveer alles weg deed komen. Thijmen moest ook lachen. Hij had zijn gebit een tint te wit gekozen, vond Marcel, elke geloofwaardigheid voorbij.

‘Toch?’ zei Gilbert opeens, terwijl hij hem aanstootte.

Marcel antwoordde ja, omdat hem dat alvast constructiever leek dan nee. Daarna wou Gilbert weten wat zijn hobby’s waren. Hij kende mensen die zulke vragen stelden, die hadden zelf een hobby waar ze eindeloos over door wilden zeiken. En toch hoorde hij zichzelf vragen: ‘Ik doe niet echt aan hobby’s, maar u misschien wel?’ Het zou een lange avond worden.

TWEE

Marcel zag ze wel kijken toen hij de benepen fitnessruimte binnenkwam. Hun blikken gingen naar de ouderdomsvlekken, de treurnis van laatste haren op een kalend hoofd, de te ruim zittende huid, de potentiële hartaanval. Hij kon daar niet goed tegen, tegen vormen van meewarigheid. Hij begon met een paar stretchoefeningen, en probeerde te doen alsof het hem moeiteloos afging allemaal. Lopen vond Marcel eigenlijk iets voor buiten, maar hier roeide hij met de riemen die hij had. Het woord ‘vakantie’

ontsloeg hem tenslotte niet zomaar magisch van zijn plichten.

Hij klom op de enige nog vrije loopband en tikte wandelend op de toets die de snelheid bepaalt. Naast hem hield een vrouw zonder borsten die naam waardig een stevig tempo aan. Hij probeerde zich niet te laten intimideren, abstractie te maken van de blèrende muziek die uit de televisie kwam en hij begon te rennen. Hij dreef de snelheid hoger op dan hij normaal zou doen, en hij hield het ook langer vol. De onvermoeibare vrouw bleef maar doorgaan. Toen hij toch echt moest stoppen, vermeed hij lafhartig haar blik.

Marcel nam een koude douche en trok het hemd aan dat zij hem zo goed vond staan. Ze zou met haar boek op het dek zitten, bij de bar, had Colette gezegd. Het was een ruim terras met comfortabele sofa's en uitzicht op eindeloos water. De zon stond hoog, nergens een wolk te bespeuren, alsof alles was hoe het hoorde te zijn. Hij probeerde te begrijpen wat mensen leuk konden vinden aan al dit rondhangen in de plakkerige hitte, starend naar al dat blauw met die vage streep en daarboven nog meer blauw. Zeegezichten waren eigenlijk het saaiste wat bestond, vond hij. Hij speurde het dek af en zag haar opeens zitten. Alleen al haar hals zou hij uit duizenden herkennen. Ze zat met haar rug naar hem toe, en ze was aan het praten met een man in een rood-wit streepjeshemd. Toen hij dichterbij kwam zag hij dat het Thijmen was, alweer.

Marcel had de rest van die avond opgescheept gezeten met Jacobien en Gilbert. Toen hij na het dessert naar Colette een gebaar maakte van 'zijn we dan weg?' had hij verwacht dat Colette samenzweerderig glimlachend zou bevestigen, maar zij legde sussend een hand op zijn arm en praatte verder met haar buurman. En die twee hadden het niet over vroeger, kinderen of ziektes, dat kon je wel zien. En Thijmen maar glimlachen, met die lichtgevende tanden, alsof werkelijk alles wat Colette zei geestig was. Marcel had het nadien gerelativeerd, élk ander gesprek ziet er bijzonder uit als het jouwe al zeventien minuten over broodpudding gaat.

Marcel gaf Thijmen zijn stevigste handdruk en Colette kreeg een zoen vol op de mond. Even dacht hij dat ze zich extra had geparfumeerd, maar toen realiseerde hij zich dat het vast de mix was van haar normale geurtje met die dure zonnemelk. Zij hadden zich geïnstalleerd in één sofa, hij schoof zijn kuipstoel wat dichterbij.

‘Als ge iets wilt drinken, moet ge ’t zelf even vragen bij de bar,’ zei zijn vrouw. Hij veerde meteen weer overeind.

‘Een van jullie nog iets?’

Hij was niet de man die dan concludeerde dat zij hem weg wou hebben, hij bracht gewoon voor iedereen nog een drankje mee.

‘Ja, wij nog zo eentje, toch?’ zei Thijmen terwijl hij naar Colette keek.

Zij schoof knikkend haar glas naar het zijne.

‘Absoluut.’

Waarop hij de champagnefluiten overhandigde. Alsof ze godverdomme samen op de tandem reden.

Marcel had eigenlijk zin in water, of espresso desnoods, het was tenslotte amper middag, maar onder geen beding ging hij daar voor lul zitten tussen die twee met zijn oninteressante glas water, dus bestelde hij tegen zijn zin drie glazen bubbels. Dat woord gebruikte hij nooit in het openbaar. Colette haatte het als hij ‘bubbels’ zei, dat vond ze zo fout trendy. En ze had ook een bloedhekel aan het woord ‘trendy’, ging ze dan verder, en daar moest ze dan hartelijk om lachen.

Hij draaide zijn rug naar de bar en hield hen in de gaten. Thijmen was jonger dan hij, maar wat betekende leeftijd als je eenmaal een bepaalde grens voorbij was? Achtenzestig of zesentachtig, wat deed het er nog toe? Zij waren mensen op weg naar het einde. En zo veel soeps was Thijmen verder ook niet, vond hij. Was hij een vrouw, hij zou er toch niet om het plezier naar gaan zitten kijken. Zijn witte haar, toegegeven, nog een flinke bos, waaierde wat artis-

tiekkerig alle kanten op, zijn neus was plat en breed, zijn ogen piepten klein vanonder wanordelijke wenkbrauwen en zijn oren waren buitenproportioneel, net als zijn benen overigens, waar geen eind aan leek te komen. En dun dat hij was, een vlaggenstok met een hoofd erop. In een cafégevecht ging hij zo onderuit.

Marcel kon er niet omheen: zijn uitstraling was die van iemand die zich door de band genomen gelukkig voelt. Hij had zulke mensen altijd benijd. Hij was er nooit in geslaagd om alle donkerte te bannen. Het sloop lang geleden tot in de verste hoeken van zijn hoofd, en daar hield het zich dan schuil, tot het weer eens zover was. Nu ging het al bijna een jaar goed, maar dat betekende verder weinig, wist hij. Colette verdroeg die episodes van hem, dat bewonderde hij in haar, ze had het toch maar al die tijd met hem uitgehouden.

Hij keek even achterom. De barjongen bleek uit het zicht te zijn verdwenen, alsof Marcel alle tijd had. En ondertussen bleef Thijmen maar praten. Marcel was meer een zwijger, iemand die luisterde. Een troef, dacht hij, voor veel vrouwen. Maar hij zag hoe Colette op haar kletsende gezelschap reageerde, met veel beweging in haar gezicht en die trek om haar mond die hij kende van haar. En toen moest ze ook nog smakelijk om hem lachen, net als gisteren. ‘Waar blijven die glazen, vriend?’ riep Marcel naar het lege gat achter de bar. Toen de jongen weer opdook, herhaalde hij de vraag in het Engels, geïrriteerder dan bedoeld. Meteen voelde hij zich schuldig. Fooien waren hier eigenlijk inbegrepen, maar hij gaf hem er toch een.

‘Ziezo,’ hij zette de glazen neer.

Het gesprek viel spontaan stil. Marcel legde even zijn hand op Colletes knie, zij kneep erin.

Thijmen hief zijn glas.

‘Laten we drinken op wat we nooit zullen vergeten.’ Hij keek niet naar Colette terwijl hij dat zei.

Marcel vroeg zich af of dat het niet juist erger maakte, hij bracht het glas naar zijn mond, maar zette het toch onaangeroerd weer terug.

‘Goh, dat denkt een mens dan, hè, dit ga ik nooit vergeten,’ Marcel zei het mijmerend, alsof hij aan vrolijk filosoferen deed in zijn vrije tijd, ‘maar nooit is lang.’

Geen van beiden reageerde.

‘Vaak valt zoiets dan toch tegen. Als ik ze me nog herinnerde, zou ik nu vast een heleboel voorbeelden kunnen geven.’ Hij lachte geforceerd.

Zij dronken nog eens van hun glazen, alsof ze simultaan een dansje deden.

‘Trouwens, waar is Nelleke?’

‘O, zij heeft vriendschap gesloten met die Duitse van gisterenavond. Ze brengen samen een bezoekje aan de wellness. Ze gingen voor het totaalpakket, heb ik begrepen.’

Hij keek er zelfgenoegzaam bij, vond Marcel, alsof hij dat toch maar mooi had geregeld.

Er viel een ingewikkelde stilte. Colette nam nog een slokje en keek naar Marcel, hij bestudeerde de weinige centimeters tussen haar rechterbeen en zijn linker, en dwong zichzelf om elders te kijken.

‘Thijmen is zijn hele leven piloot geweest, tot hij vorig jaar met pensioen ging.’

Ook dat nog, dacht Marcel, een piloot.

‘Interessant,’ zei hij, omdat hij wist dat Colette ook aan dat woord een hekel had.

Interessant was het om te weten dat de vuilnisbak daar stond, of dat er ontbijt geserveerd werd tot elf uur, maar de rest noemde je boeiend, fascinerend, opwindend, intrigerend of verleidelijk, vond zij.

Ze vertelde niet tegen Thijmen dat Marcel commercieel directeur was geweest, en ook niet dat hij al zestien jaar geleden met

pensioen ging. Ze had er nooit wat van gezegd, maar hij had het altijd wel gevoeld, dat ze dat nu niet iets vond om trots op te lopen wezen, ook al omdat het bedrijf flexibel verpakkingsmateriaal produceerde. Hij had op zijn manier leren opgaan in de wereld van papieren buffers, schuimbuffers, verpakkingschips, luchtkussens, bubbelzakjes, bubbelfolie, luchtkussenfolie, maar hij wist ook wel dat het misschien niet de spannendste sector was voor een buitenstaander. Hij had dat goed proberen te maken door haar zo'n beetje alles te geven waar ze van droomde, wat hij zich met zijn salaris in de meeste gevallen kon permitteren. Behalve dan die cruise. Het moet zijn dat hij ergens iets had voorvoeld.

Marcel keek naar de vogels die door mekaar schreeuwend boven het schip zwermden. Steltkluten, volgens Thijmen. Hem kon het geen bal schelen hoe ze heetten, hij benijdde die beesten, omdat zij over niks hoefden na te denken. Hij benijdde het meisje dat met haar blote voeten nonchalant op het been van haar lief steunde terwijl ze hem toelachte, als was dat het enige wat ze die dag nog moest doen. Hij benijdde Nelleke en haar Duitse vriendin, die zich lieten verwennen in plaats van hier te moeten zitten toekijken. Marcel hoorde zijn vrouw net een scherpzinnig antwoord geven op een vraag van Thijmen die hij had gemist. Zeg iets, meng u nu toch in dat gesprek, zei hij in stilte tegen zichzelf, maar er schoot hem niks te binnen. Voor het eerst in zijn leven voelde hij zich bejaard. Hij nam een grote slok van zijn champagne, die was al lauw geworden. Dat krijg je met deze hitte, dacht hij, dan gaat alles naar de kloten.

DRIE

‘Ik ben beledigd door de vraag alleen al,’ zei Colette afgemeten. Ze keek in de spiegel en deed iets behoedzaams met een potlood aan